

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een projectsubsidie ter compensatie van de kosten voor noodopvang van schoolkinderen;
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Dit ontwerp van besluit kent een projectsubsidie toe aan de lokale besturen voor de financiële ondersteuning van de initiatieven die vanaf 9 november 2020 noodopvang voor schoolkinderen organiseren.

Bijlage:

- het voorontwerp van besluit;
- het advies van de Inspectie van Financiën van 17 november 2020;
- Aanvraag begrotingsakkoord van 18 november 2020;

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld(en): Kanselarij en Bestuur; Opgroeien.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Gelet op de hoogdringendheid wordt geen advies gevraagd aan de Raad van State, met toepassing van artikel 3, § 1, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Er is een dringende noodzakelijkheid omdat scholen en opvanginitiatieven opnieuw geconfronteerd worden met sluiting omwille van de gevolgen van de coronacrisis en er hierdoor noodopvang voor schoolkinderen georganiseerd moet worden. Lokale

besturen / de VGC nemen hierin de regierol op. Om hen financieel te steunen is het nodig om deze subsidie voor noodopvang op korte termijn te kunnen toekennen volgens de modaliteiten vastgelegd in dit besluit.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Tijdens de coronapandemie worden we opnieuw geconfronteerd met plotse sluitingen van opvanglocaties en scholen. Dit kan zowel tijdens het schooljaar als tijdens vakantieperiodes gebeuren. De oorzaak kan liggen bij Vlaamse maatregelen (bijvoorbeeld verlenging herfstvakantie op 9, 10, 12 en 13 november) of bij maatregelen op niveau van de school of opvanglocatie (bijvoorbeeld onvoldoende personeelscapaciteit wegens ziekte of quarantaine).

Het is de eerste doelstelling van de Vlaamse Regering om sluitingen zoveel als mogelijk te vermijden. Zo werkt de minister bevoegd voor onderwijs momenteel aan modellen om de capaciteit van scholen, in het bijzonder kleinere basisscholen, te versterken. Toch zijn eventuele tijdelijke sluitingen niet uit te sluiten. Ook tijdens vakantieperiodes kan er binnen een gemeente een (plotse) nood aan bijkomend opvangaanbod ontstaan.

Er komt hierdoor een grote druk op de ouders te liggen om opvang te vinden en vaak is de opvangnood acuut. Ouders bekijken bij sluitingen van scholen en/of opvanginitiatieven eerst maximaal of er geen opvang kan voorzien worden via het informeel circuit: thuiswerk, coronaverlof, tijdelijke werkloosheid, informele opvang door vrienden of babysit. Belangrijk is dat de opvang niet wordt voorzien door personen met een verhoogd risico. Hiernaast wordt ook opgeroepen aan werkgevers om evenzeer de verantwoordelijkheid op te nemen en flexibel te zijn.

De Vlaamse Regering wil ouders ondersteunen door de opvangmogelijkheden te verruimen. Niet alle ouders die opvangnood hebben, vinden immers een oplossing in het eigen netwerk. Het kan bijvoorbeeld gaan om ouders met essentiële beroepen (bijvoorbeeld zorgsector, kinderopvang), kwetsbare gezinnen, ouders in preciaire arbeidsomstandigheden (interim, losse contracten...), enzoverder. Deze opvangnood neemt de Vlaamse Regering ernstig en daarom wordt een regeling noodopvang uitgewerkt. Er wordt hierbij opnieuw gekeken naar de lokale besturen / de VGC om een regierol op te nemen en waar nodig bijkomende opvangplaatsen te creëren.

In een schoolperiode zullen scholen in eerste instantie een beroep doen op het personeel en de infrastructuur waarover het brede onderwijsveld in de respectievelijke gemeente beschikt. Wanneer een school inschat dat ze ondanks deze middelen geen veilige opvang op school kan garanderen, kan ze zich wenden tot het lokaal bestuur. Wanneer blijkt dat er, na het uitputten van de opvangmogelijkheden op de scholen en bij de organisatoren van

buitenschoolse opvang, nood is aan het creëren van bijkomende opvangplaatsen voor schoolkinderen, neemt het lokaal bestuur / de VGC initiatief om deze noodopvang zelf te organiseren of door een andere lokale actor te laten organiseren.

In een vakantieperiode wordt vooreerst gezocht naar oplossingen door de flexibele inzet van bestaande middelen in de buitenschoolse opvang. Indien dat niet lukt, dan komen de lokale besturen / de VGC in beeld om vanuit hun regierol noodopvang te organiseren door het creëren van bijkomend opvangaanbod. Uiteraard kunnen scholen hier ook oplossingen aanrijken, vanuit vrijwilligheid.

De noodopvang wordt zoveel als mogelijk georganiseerd volgens de geldende kwaliteitsvoorwaarden. Kinderen die al frequent contact hadden, worden bij voorkeur niet uit elkaar gehaald en gemengd. Daarbij moet maximaal rekening gehouden worden met de richtlijnen uit het draaiboek rond de organisatie van opvang voor schoolgaande kinderen van het agentschap Opgroeien.

De Vlaamse Regering vraagt aan de lokale besturen / de VGC om vanuit hun regierol en in samenwerking met andere relevante lokale actoren (scholen, organisatoren buitenschoolse opvang, andere formele opvanginitiatieven ...) een coördinerende rol op te nemen voor de organisatie van noodopvang van schoolkinderen tijdens de schooluren vanaf 9 november 2020 tot en met 2 april 2021. De lokale besturen / de VGC hebben immers expertise in de regie van de organisatie van opvang van schoolkinderen en hebben ook het beste zicht op alle lokale infrastructuur, opvangaanbieders en opvangalternatieven. Het lokaal bestuur / de VGC bekijkt samen en in nauw overleg met de relevante lokale actoren hoe de noodopvang zo goed en zo veilig mogelijk georganiseerd kan worden. Het lokaal loket kinderopvang¹ kan in deze zoektocht een belangrijke rol opnemen.

De Vlaamse regering wil de lokale besturen / de VGC ondersteunen in deze taak en voorziet daarom in een financiële vergoeding zodat de noodopvang gegarandeerd kan worden.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1.

Dit artikel bevat de definities die relevant zijn voor dit besluit.

Artikel 2 en artikel 3.

In deze artikelen worden het totale subsidiebedrag en de begunstigde van de projectsubsidie bepaald. Het Agentschap Binnenlands Bestuur kent een subsidie toe aan de lokale besturen die op basis van de voorwaarden vermeld in voorliggend besluit, in aanmerking komen voor een subsidie voor de compensatie van de kosten voor noodopvang van schoolkinderen vanaf 9 november 2020 tot en met 2 april 2021.

¹ <https://www.kindengezin.be/kinderopvang/lokaal/lokaal-loket-kinderopvang/>

De subsidie aan de lokale besturen gebeurt verhoudingsgewijs op basis van de ingediende aanvragen.

Zoals bepaald in artikel 5, 5° van voorliggend ontwerpbesluit, moeten lokale besturen / de VGC op hun beurt zorgen voor de prefinanciering van de lokale actoren die instaan voor het creëren van bijkomend opvangaanbod, volgens de volgende parameters:

- 1° voor de inzet van personeel: 20 euro per effectief opgevangen kind per volledige dag en 10 euro per kind per halve dag;
- 2° voor de inzet of het veiligheidsonderhoud van de infrastructuur: 10 euro per effectief opgevangen kind per dag.

Artikel 4.

Dit artikel bepaalt op welke wijze de opvang voor schoolkinderen georganiseerd moet worden. Het organiseren van de opvang van schoolkinderen gebeurt op getrapte wijze. Er worden in dit artikel twee regimes geregeld: in artikel 4, eerste lid, een regime dat geldt tijdens schoolperiodes en in artikel 4, tweede lid, een regime dat geldt tijdens vakantieperiodes. Bij het regime tijdens vakantieperiodes valt de eerste stap (opvang door de school) om evidente redenen weg.

Tijdens schoolperiodes wordt de opvang in eerste instantie door de scholen zelf georganiseerd, met maximale inzet van het beschikbare personeel en de beschikbare accommodatie in de desbetreffende gemeente. Enkel indien de scholen de opvang van schoolkinderen niet kunnen garanderen, doen ze beroep op het lokaal bestuur / de VGC dat vanuit zijn regierol bekijkt hoe de opvang van schoolkinderen tijdens de schooluren wel gegarandeerd kan worden.

In tweede instantie, of in eerste instantie wanneer het om een vakantieperiode gaat, bekijkt het lokaal bestuur / de VGC dan vanuit haar regierol of de opvang georganiseerd kan worden door de organisatoren buitenschoolse opvang in de respectievelijke gemeente.

In laatste instantie en enkel ingeval de opvang vermeld in 1° en 2° niet volstaat, wordt, onder de regie van het lokaal bestuur / de VGC, noodopvang georganiseerd door middel van het creëren van bijkomend opvangaanbod door de lokale besturen zelf of door andere lokale actoren. Het lokaal bestuur / de VGC neemt hierin een regierol op en geeft hierbij gelijke kansen aan elke lokale actor.

Vervolgens wordt in dit artikel verduidelijkt welke deze andere lokale actoren onder meer (dus niet exhaustief) kunnen zijn. Zo kan het bijvoorbeeld gaan over organisatoren van buitenschoolse opvang, maar enkel indien deze organisatoren buiten de normale openingsuren nog bijkomend opvangaanbod willen creëren, met andere woorden dus enkel op voorwaarde dat hij alle beschikbare en op een andere manier gesubsidieerde opvanguren heeft uitgeput. Indien de noodopvang gebeurt door deze organisatoren, wordt voorts ook bepaald dat deze opvang bij voorkeur voorzien wordt voor kleuters. Het gaat hier dan om kleuteropvang in de zin van artikel 2, 3° van het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse

opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten. Dit decreet zal in werking treden op 1 januari 2021.

Hiernaast kan het ook gaan om bestaande en reeds bekende organisatoren buitenschoolse opvang zijn waarvoor geen vergunning, attest van toezicht, erkenning of toestemming door Opgroeien regie toegekend werd, om jeugdwerkinitiatieven, om sportwerkinitiatieven of om andere initiatieven die voorzien in de opvang van schoolkinderen, zoals sport, cultuur, de bibliotheek of Huis van het Kind.

Wat de noodopvang van schoolkinderen tijdens een vakantieperiode betreft, kan ook een school beschouwd worden als lokale actor en vrijwillig bijkomend opvangaanbod creëren.

Artikel 5.

Dit artikel bepaalt de voorwaarden waaraan een lokaal bestuur moet voldoen om de subsidie te ontvangen.

Allereerst moet het lokaal bestuur een aanvraag indienen die voldoet aan de voorwaarden vermeld in artikel 6 van voorliggend besluit.

Om de subsidie te kunnen ontvangen, moet het lokaal bestuur de voorwaarde inzake de getrapte organisatie van de noodopvang naleven en hierbij in onderling overleg samenwerken met de andere lokale actoren.

In het licht van de beginselen van behoorlijk bestuur, geeft het lokaal bestuur hierbij elke andere lokale actor gelijke kansen en kijkt het dus niet enkel naar de eigen diensten.

Het lokaal bestuur sluit met de lokale actoren een overeenkomst voor noodopvang af, waarin minstens het bijkomende opvangaanbod in de vorm van dagen waarvoor ze de subsidie zullen aanwenden zoals bepaald in artikel 3 van voorliggend besluit, bepaald wordt.

Ten slotte wordt ook bepaald dat de lokale besturen de lokale actoren moeten vergoeden voor de kosten die gemaakt werden voor het creëren van bijkomend opvangaanbod aan de hand van de parameters vastgelegd in artikel 3, en dit binnen de maand volgend op de maand waarin de noodopvang uitgevoerd werd.

Artikel 6.

In dit artikel wordt bepaald aan welke voorwaarden het indienen van de aanvraag moet voldoen. Deze aanvraag moet door de lokale besturen uiterlijk op 1 juni 2021 via digitale weg bij het Agentschap Binnenlands Bestuur ingediend worden. Deze aanvraag bevat per lokale actor en per datum het aantal effectief opgevangen kinderen in het licht van de getrapte organisatie van de noodopvang. Op basis van dit overzicht van het aantal effectief opgevangen kinderen zal de subsidie aan de lokale besturen berekend worden. De aanvraag bevat ook een verklaring op erewoord over de juistheid van het aantal effectief opgevangen kinderen in het kader van de noodopvang en over het feit dat de organisator de voorwaarden vermeld in dit besluit heeft nageleefd.

Artikel 7.

In artikel 7 worden de voorwaarden bepaald waaraan het bijkomende opvangaanbod moet voldoen opdat de compensatie hiervoor aangewend kan worden. Het lokaal bestuur kan de subsidie dus enkel aanwenden of doorstorten aan lokale actoren ter compensatie van aanbod dat voldoet aan de voorwaarden in dit artikel.

Er wordt geen subsidievoorwaarde opgelegd omtrent bijvoorbeeld de categorieën werkende ouders die in aanmerking komen. Lokale besturen en opvanginitiatieven kunnen wel op basis van noden en mogelijkheden prioritering opmaken. De Vlaamse Regering laat het lokaal bestuur en opvang hierin autonomie. Zij kennen hun gezinnen en kunnen de inschatting zelf maken naar gezinsnoden en lokale noden. Wanneer lokale opvang door personeelstekort niet aan alle noden kan voldoen, moet worden nagedacht aan lokale planning waarbij voorrang wordt gegeven aan kleuters, aan kinderen van ouders met essentiële beroepen (bijvoorbeeld politie of gezondheidszorg, maar ook beroepen zoals winkelbediende of vrachtwagenchauffeur), aan kinderen uit kwetsbare gezinnen en aan kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften.

De subsidie kan in geen geval aangewend worden om informeel aanbod (opvang door een familielid, vrienden, buren, een babysit, een au pair of door een natuurlijke persoon die de opvang niet professioneel aanbiedt) te compenseren of om aanbod dat reeds op een andere manier gecompenseerd of gefinancierd wordt, te compenseren. Hierdoor wordt overcompensatie van aanbod vermeden.

Het moet gaan om aanbod dat kosteloos is voor de ouders.

Ten slotte wordt bepaald dat de subsidie niet aangewend mag worden om de kosten te compenseren voor buitenschoolse opvang die georganiseerd wordt door organisatoren buitenschoolse opvang binnen hun eigen middelen. De subsidie kan in geval van opvang door organisatoren buitenschoolse opvang enkel aangewend worden om opvangaanbod te compenseren dat buiten de normale buitenschoolse opvanguren georganiseerd wordt en voldoet aan de voorwaarden voor noodopvang, vermeld in dit artikel. Deze organisator kan enkel aanspraak maken op de subsidie vermeld in artikel 2, op voorwaarde dat hij alle beschikbare en op een andere manier gesubsidieerde opvanguren heeft uitgeput. De organisator buitenschoolse opvang bezorgt hierover een verklaring op eer aan het lokaal bestuur en kan dit op vraag van het agentschap Opgroeien regie en het Agentschap Binnenlands Bestuur ook aantonen.

Artikel 8.

Dit artikel bepaalt wanneer de subsidie uiterlijk aan de lokale besturen betaald wordt.

Artikel 9.

Het agentschap Opgroeien regie en het Agentschap Binnenlands Bestuur oefenen toezicht uit op de naleving van de bepalingen in het besluit. De lokale besturen verstrekken daarvoor de gevraagde inlichtingen of stukken.

Artikel 10.

De subsidie kan teruggevorderd of verminderd worden wanneer een lokaal bestuur de bepalingen van dit besluit niet naleeft.

Artikel 11.

Dit artikel bepaalt dat de Vlaamse minister, bevoegd voor het binnenlands bestuur en het stedenbeleid en de Vlaamse minister, bevoegd voor opgroeien, zijn, ieder wat hem of haar betreft, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Artikel 12.

Dit artikel legt de datum van inwerkingtreding van dit besluit op 9 november 2020.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De subsidie in dit besluit is een financiële compensatie aan lokale besturen, bedoeld voor de compensatie van het creëren van bijkomend opvangaanbod door de lokale besturen zelf of door andere lokale actoren.

Voor de periode vanaf 9 november 2020 wordt de budgettaire impact geraamd op een totaalbedrag van 14.953.657,50 euro, waarvan 5.087.145,00 euro betrekking heeft op 2020 en 9.866.512,50 op 2021.

De benodigde middelen worden gecompenseerd via een herverdelingsbesluit vanuit de algemene provisie voor coronamaatregelen van Financiën en Begroting op de coronabasisallocatie.

Inspectie van Financiën

Het advies van de Inspectie van Financiën met referentienummer GDR/MDM/20/0605 werd verleend op 17 november 2020.

Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 18 november 2020.

B. ESR-TOETS

Zie : hoger (Punt A – Budgettaire impact voor de Vlaamse overheid).

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- 1 personeel: het voorstel heeft een minimale weerslag op gebied van personeelsinzet;
- 2 werkingsuitgaven: het voorstel heeft een weerslag op de lopende uitgaven van de lokale besturen, maar wordt integraal gecompenseerd door de subsidie;
- 3 investeringen en schulden: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- 4 ontvangsten: het voorstel heeft bijkomende ontvangsten als gevolg.

Conclusie: het voorstel heeft geen significante weerslag op de lokale besturen.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een projectsubsidie ter compensatie van de kosten voor noodopvang van schoolkinderen;
- 2° de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE